

Baklengs inn i fortida?

Om litteraturundervisning,
demokrati og medborgarskap i
norskfaget

Mads B. Claudi
LNU-konferansen 2024

UNIVERSITETET
I OSLO

«Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.»

(LK20, Overordnet del, Kompetanse i fagene)

Demokrati og medborgerskap

I norsk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å utvikle elevenes muntlige og skriftlige retoriske ferdigheter, slik at de kan gi uttrykk for egne tanker og meninger og delta i samfunnsliv og demokratiske prosesser. Gjennom kritisk arbeid med tekster og ytringer øver elevene opp evnen til kritisk tenkning og lærer seg å håndtere meningsbrytninger gjennom refleksjon, dialog og diskusjon. Lesing av skjønnlitteratur og sakprosa gir elevene innblikk i andre menneskers livssituasjon og utfordringer. Dette kan bidra til at de utvikler forståelse, toleranse og respekt for andre menneskers synspunkter og perspektiver, og det kan legge grunnlag for konstruktiv samhandling.

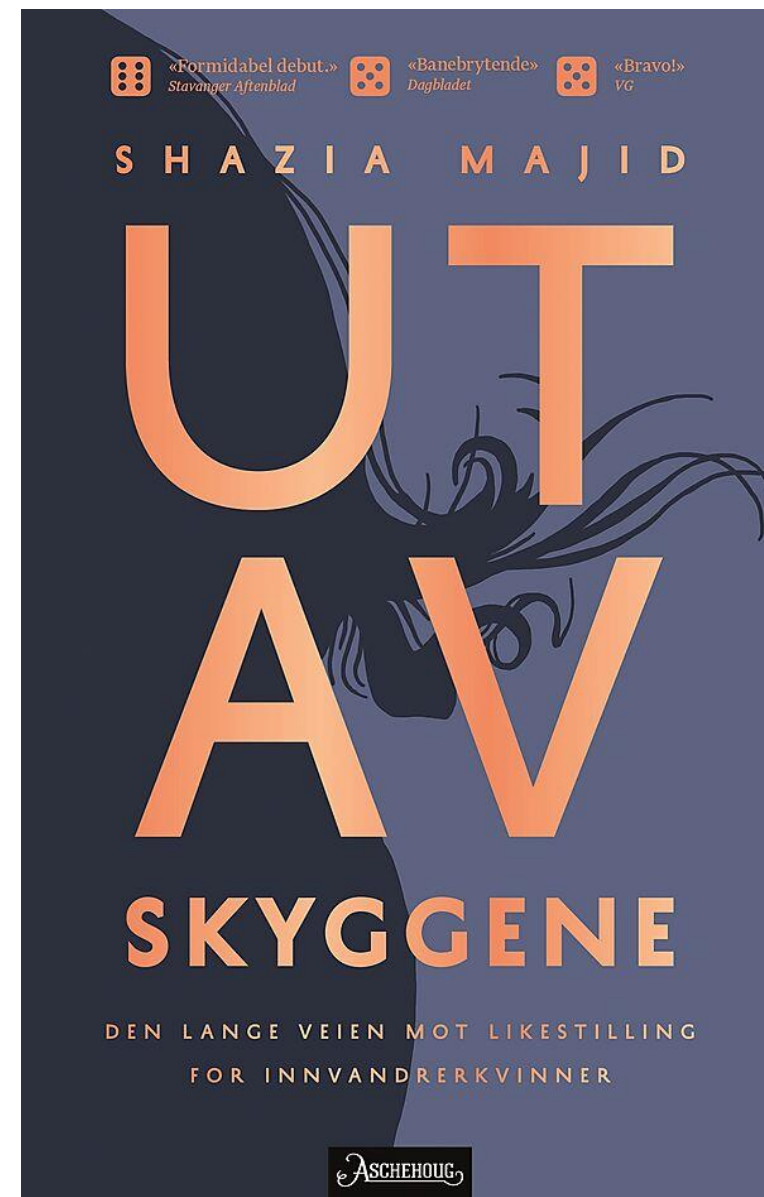

«Deres liv har formet våre liv. Og deres blikk har formet vårt i møte med det norske samfunnet, feminismen og patriarkatet. Derfor må vi tilbake i tid før vi kan gå fremover.»

(s. 13)

«Vi er uløselig knyttet til våre mødre. Deres innvandringshistorie er vår norske historie. Deres fortid er vår arv.»

(s. 12)

medborgerskap

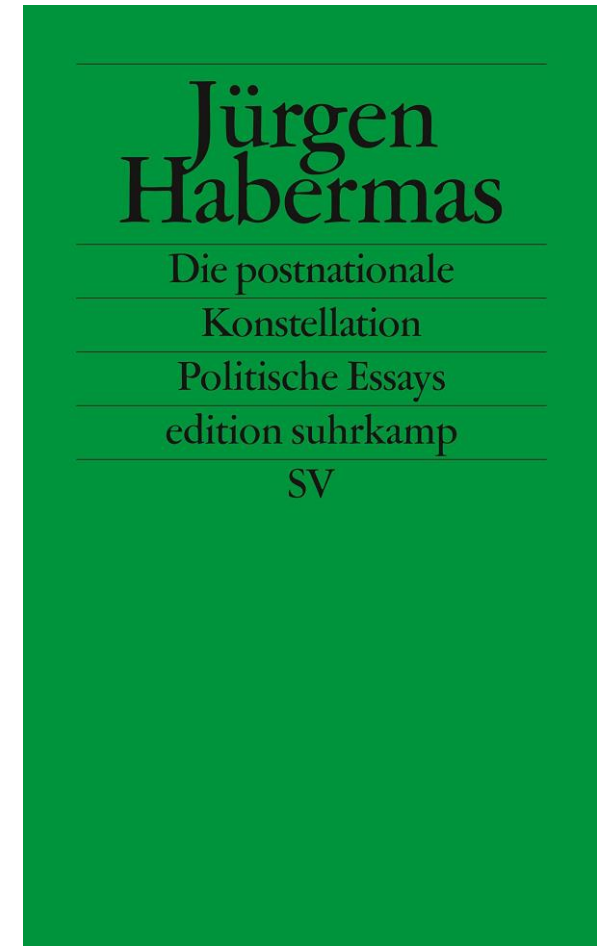
[Store norske leksikon](#) / [Religion og filosofi](#) / [Filosofiens fagdisipliner](#) / [Politisk og økonomisk filosofi](#) / [Demokratiteori](#)

Medborgerskap er en betegnelse som i samfunnsvitenskap, i første rekke fagfelt som sosiologi, sosialt arbeid og sykepleievitenskap, brukes om en tilstand der en person blir regnet og med rette kan regne seg selv som et fullverdig medlem av samfunnet.

Utenforskap eller marginalisering kan i noen tilfeller brukes som antonymer til medborgerskap. I statsvitenskap blir begrepet sosialt borgerskap brukt på en måte som overlapper sterkt med medborgerskap i andre samfunnsvitenskaper.

«wo immer Demokratien westlichen Zuschnitts entstanden sind,
haben sie die Gestalt von Nationalstaaten angenommen.»

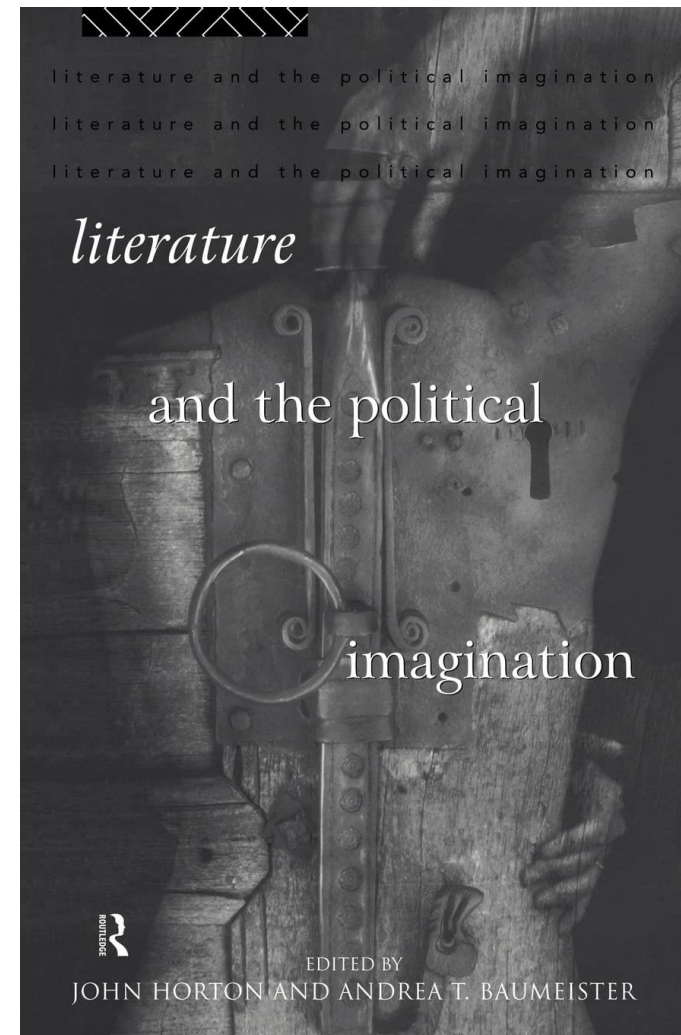
(Habermas, J. 1998. *Die Postnationale Konstellation: Politische Essays*, s. 94)

«What modern universalists see as the deplorably partial and limited solidarity of most Britons (and other nationals) is actually the product of a remarkable feat of social synthesis and imaginative extension of sympathy.»

«British nationhood is a complex and multi-layered form of identity that has managed to accommodate many ethnic groups in the past and can in all probability continue to do so.»

(Canovan, M. 1996. «'Breathes there the man, with soul so dead...', Reflections on patriotic poetry and liberal principles». I Horton og Baumeister (red.): *Literature and the Political Imagination*, s. 180, 191)

«The members of a nation [...] share predecessors and successors who are regularly invoked to deepen the ties that bind the living and extend their sense of obligation to past and future generations.»

(Yack, B. 2012. *Nationalism and the Moral Psychology of Community*. s. 68f)

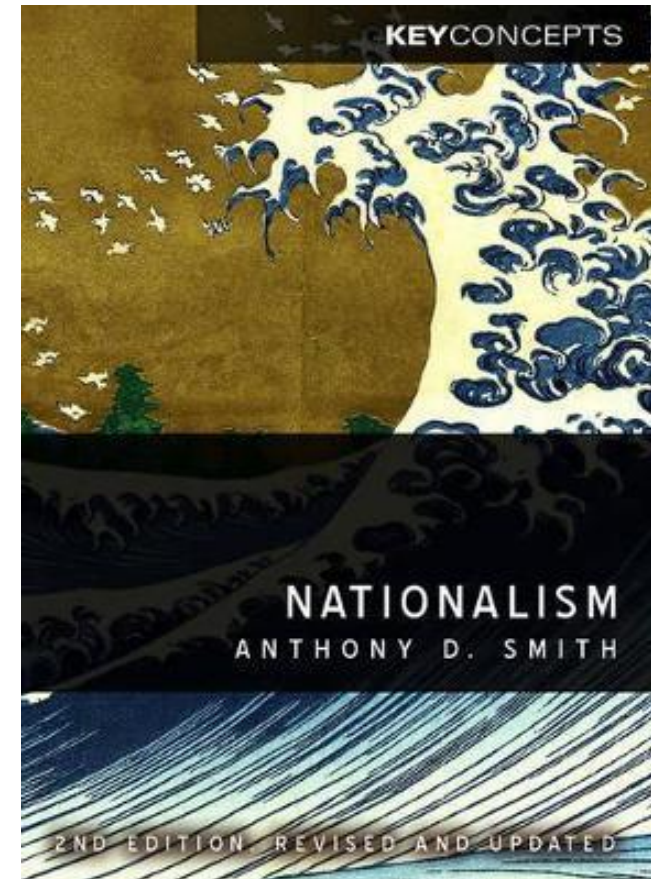
Nationalism and
the Moral Psychology of
Community

BERNARD YACK

«the continuous reproduction and reinterpretation by the members of a national community of the pattern of symbols, values, myths, memories and traditions that compose the distinctive heritage of nations, and the variable identification of individual members of that community with that heritage and its cultural elements»

(Smith, A.D. 2010. *Nationalism*. 2. utg., s. 20)

«I et litteraturhistorisk perspektiv er Holbergs store fortjeneste at han ble morsmålsdikningens pioner i en rekke genrer [...]»

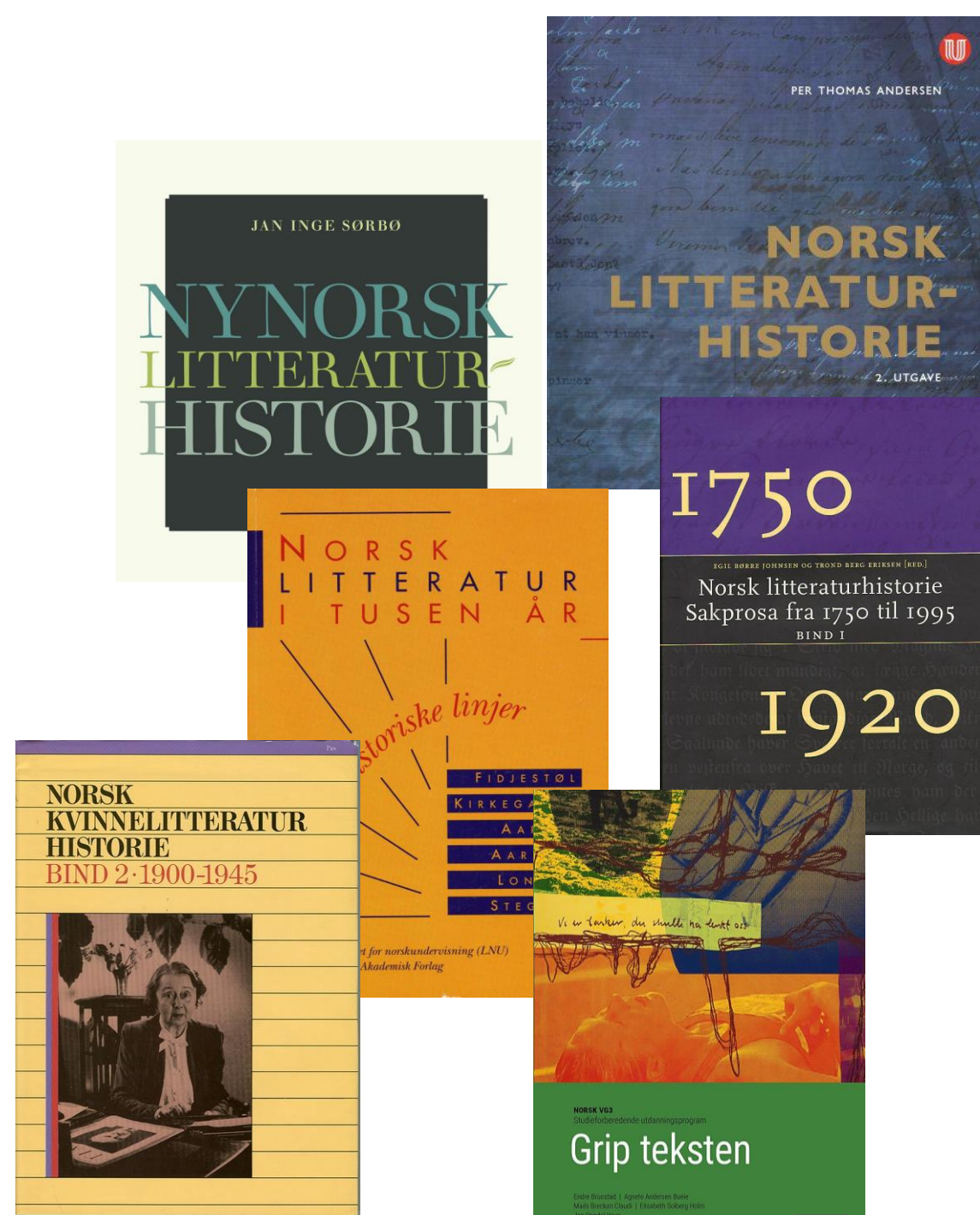
(Andersen, P.T. 201. *Norsk litteraturhistorie*, s. 137)

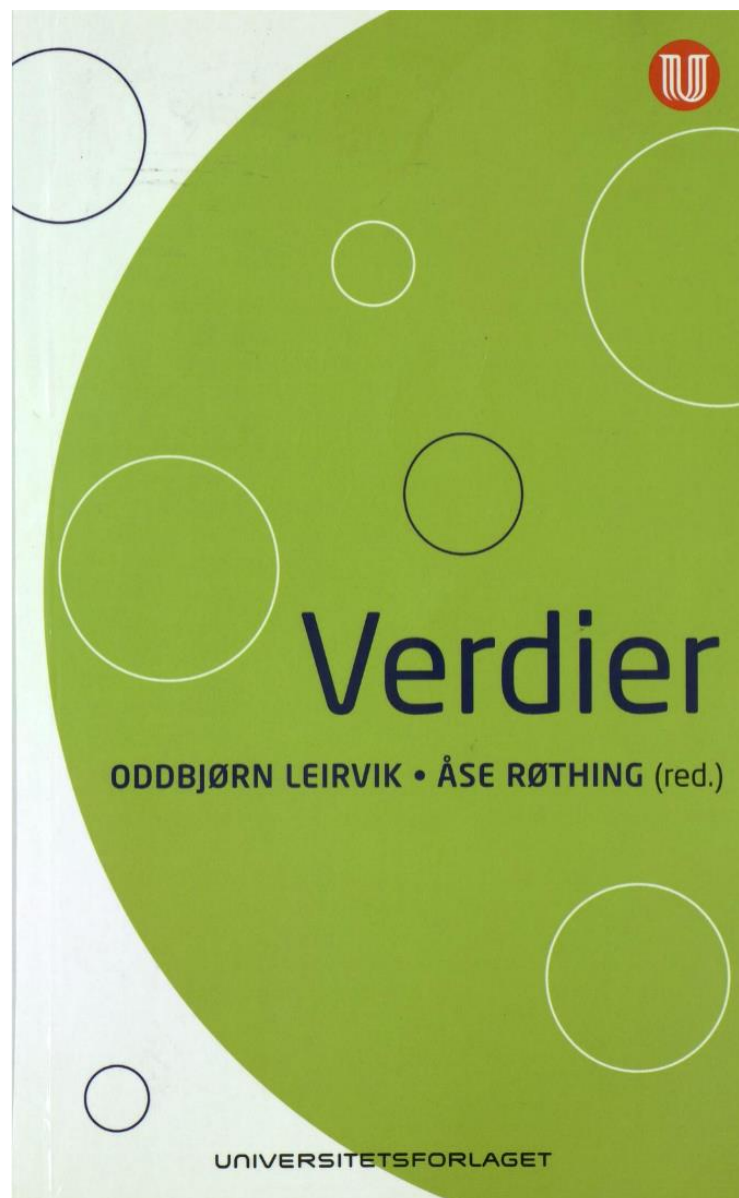
«På samme måte som Holberg viste sin moderne innstilling som historiker ved å innta et framskrittsorientert standpunkt, på samme vis representerte han moderniteten i sine moralske og filosofiske skrifter[...]».

(s. 145f)

«En annen genre som Holberg hadde helt avgjørende betydning for, var essayistikken.»

(s. 146)

VERDIFELLESSKAP ELLER UENIGHETSFELLESSKAP?

HÅNTERING AV UENIGHET I KLASSEROMMET

Lars Laird Eriksen

Dagens læreplan gjør skolens verdiformidling til et spørsmål om identitet og verdifelleskap. Hva skjer når denne verdiforståelsen møter klasseromshverdagen i norske ungdomsskoler? Elever er ofte uenige om verdier, både seg imellom og med lærere. Lærere befinner seg derfor i et spenningsfelt mellom læreplanen og klasserommet. Skaper læreplanen unødvendige skiller? Hva gjør lærerne for å håndtere uenighet? Kanskje uenighetsfelleskap er et bedre mål enn verdifelleskap i et mangfoldig Norge?

Introduksjon

I de siste årene har spørsmål omkring verdiformidling i skolen blitt diskutert i flere sammenhenger. Bakgrunnen for dette er blant annet at Norge i økende grad er blitt flerkulturelt. En viktig del av kontroversen har handlet om hvordan verdiformidling knyttes til spesifikke religiøse eller kulturelt stedbundne tradisjoner. Diskusjonene rundt

120

HOLBERGS KOMEDIER

UDGIVNE AF
JULIUS MARTENSEN

ANDET BIND

DEN POLITISKE KANDESTØBER
DEN VEGELSINDEDE

DET NORDISKE FORLAG
(BOGFORLAGET) ERNST
BOJESSEN · KJØBENHAVN
MDCCCXCVII

SCEN. 10.

*HERMAN. ANTONIUS. GESKE. ENGELKE.
PEITER. HENRIK.*

HERMAN. Min hjerte Kone! Gaa hen til dit Arbeid igjen; vor Bormesterskab er alt til Ende.

GESKE. Til Ende?

HERMAN. Ja, ja, det er til Ende. Nogle Skalker har rottet sig sammen for at fixere os.

GESKE. Fixere os? Da skal de faae en Ulykke, som har fixeret os, og du med!

(Hun giver ham Ørefigen. Herman prygler hende dygtig.)

GESKE. A-a, min hjerte Mand, slaa mig ikke meer! A-a, min hjerte Mand, hold op!

HERMAN. Du skal vide, Kone, at jeg er ikke Politicus længer, og derfor ikke tæller meer til Tyve, naar jeg faaer Ørefigen. Jeg agter at føre et andet Levnet herefter, kaste mine Bøger paa Ilden og tage alene vare paa mit Handværk herefter. Jeg varer ogsaa ad, een Gang for alle, at dersom jeg seer, Nogen af Jer læser i en politisk Bog eller bringer nogen i mit Hus, da skal det bekomme dem ilde.

PEITER. Jeg for min Part har ingen Fare derfor, Hr. Bormester; thi jeg kan hverken læse eller skrive.¹

HERMAN. Lad kun den første Stavelse være ude, og kald mig slet og ret Mester som tilforn; thi jeg er Kandestøber og vil døe Kandestøber.

¹ Denne Replik er i 1723 tillagt HENRIK, som har beholdt den i alle følgende Udgaver. Men da Henrik kan læse og nylig har viist det, maa den tillægges Peiter. Han kaldte jo i Første Akt en Pennefjer en Tandstikker. Detharding har forkortet Henriks Ord til: »Mit mir hat es nichts zu sagen, Hr. Bürgermeister«.

HOLBERGS KOMEDIER

UDGIVNE AF
JULIUS MARTENSEN
ANDET BIND

DEN POLITISKE KANDESTØBER
DEN VÆGELSINDEDE

·DET NORDISKE FORLAG
(BOGFORLAGET) ERNST
BOJESEN · KJØBENHAVN
MDCCCXCVII

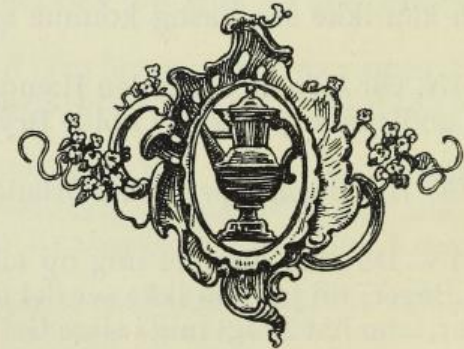
[Til Spectatores.]

Vi Øvrighed med Munden slaae,
Kan dog selv Intet gjøre;
Eet er et Søkort at forstaae,
Et Andet Skib at føre.

Af en politisk Bog man kan
Vel lære ræsonnere,
Men til at forestaae et Land
Udfordres Andet mere.

Af hvad som mig idag er skeed
Hver Handværksmand kan lære,
At Den, der retter Øvrighed,
Just selv den ei kan være.

Thi naar en Kandestøber til
Bormesters-Embed løber,
Er som naar Statsmand blive vil
I Hast en Kandestøber.

HOLBERGS KOMEDIER

(C) Christian Bloom

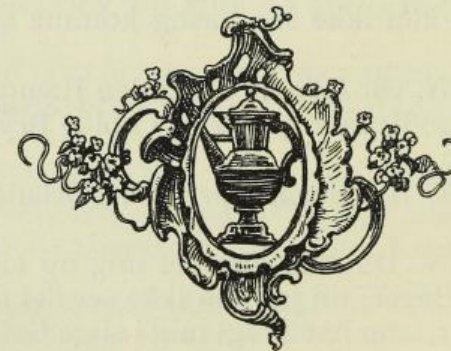
[Til Spectatores.]

Vi Øvrighed med Munden slaae,
Kan dog selv Intet gjøre;
Eet er et Søkort at forstaae,
Et Andet Skib at føre.

Af en politisk Bog man kan
Vel lære ræsonnere,
Men til at forestaae et Land
Udfordres Andet mere.

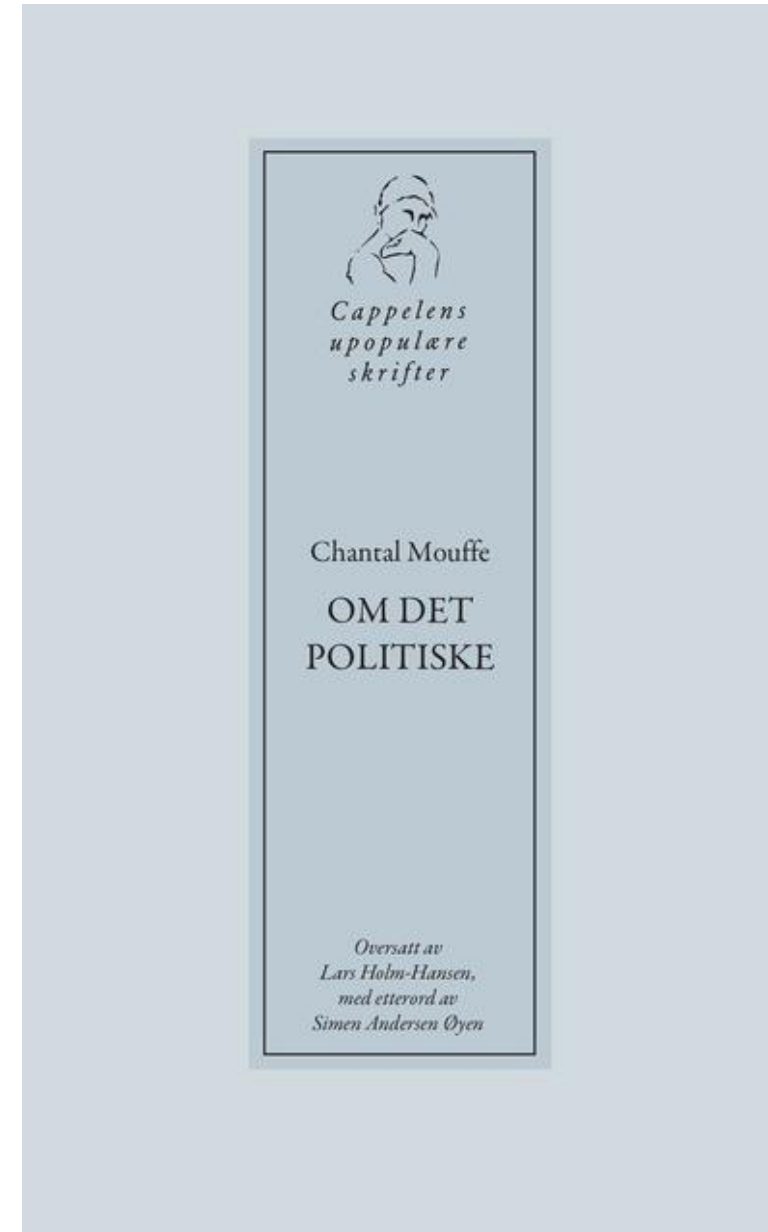
Af hvad som mig idag er skeed
Hver Handværksmand kan lære,
At Den, der retter Øvrighed,
Just selv den ei kan være.

Thi naar en Kandestøber til
Bormesters-Embed løber,
Er som naar Statsmand blive vil
I Hast en Kandestøber.

«Antagonisme er en vi/dem-relasjon hvor de to sidene er fiender uten en felles grunn, mens agonisme er en vi/dem-relasjon hvor konfliktpartene riktignok innser at det ikke finnes noen rasjonell løsning på konflikten, men hvor de samtidig anerkjenner motstanderen som legitim. De er 'motstandere', ikke fiender.»

(Mouffe, C. 2015. *Om det politiske*, s. 27)

En aften i maalteatret.

Fra Slags-Maal-Theatret

under Opførelsen af Jeppe paa Maule.

©Det Norske Teatret

Den ny-norske Sprog- og Nationalitetsbevægelse.

Et Forsøg
paa en omfattende Redegjørelse,

formet som

polemiske Sendebreve til Modstræverne.

Af

Arne Garborg.

Kristiania.

I Kommission hos Alb. Cammermeyer.

1877.

Seminar for lærere i videregående skole

FOLKEFIENDER

Hva er en folkefiende –
og hvem er dagens Stockmann?

Seminar på Nationalteatret tirsdag 25. oktober 2016,
kl. 10–15.30 med teaterforestilling kl. 19.30.

Arrangementet er gratis, og de 50 første påmeldte tilbys fribillett til teaterforestillingen «The Enemy of the Duck» på Nationalteatret samme kveld.

Program:

Nancy Herz, tidligere vinner av Fritt Ord-konkurransen, om å sette dagsorden som skamløs araberjente.

Ludvig Løkholtm Lewin ville undersøke folks reaksjoner hvis han plutselig ble islamfiendtlig. Konsekvensene ble større enn han hadde sett for seg.

Anders Malvik: Makt og medier i *En folkefiende* og i dag.

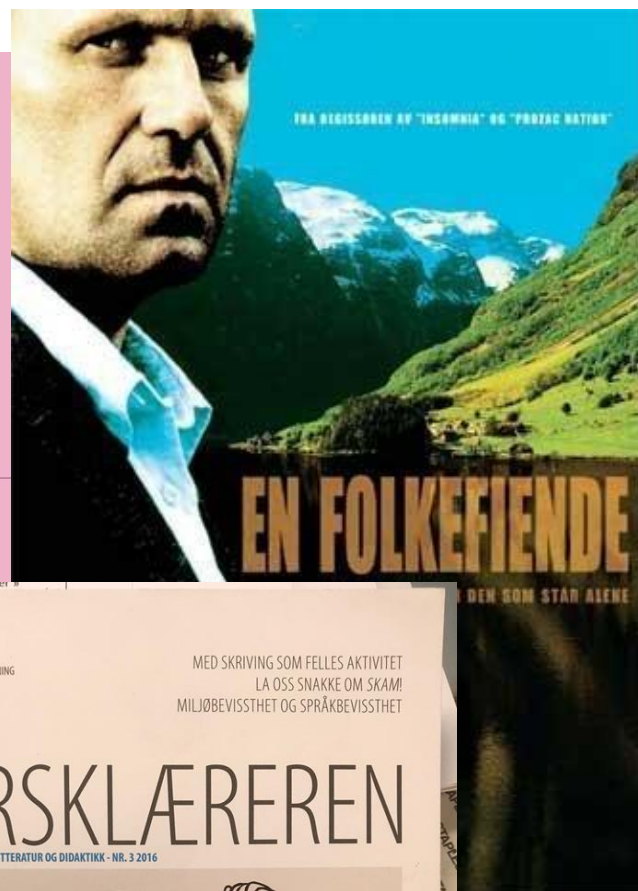
NRK-journalist Gunnar Grønland:
Lag film med mobilen! Tips og praktisk utprøving for filming og redigering på mobilen.

Hvordan tilnærme seg *En folkefiende* med dagens elever?

NRK
Skole

Fullt program og påmelding:
frittordkonkurransen.no/seminar

EN FOLKEFIENDE.

STOCK
MANN
DAGENE

Om Stockmanddagene

Stockmanddagene har navn etter Ibsens Dr. Stockmann, som oppdaget at vannet i byens populære bad var forurenset. Men da han ville få badet stengt, gjorde han seg upopulær både blant byens ledende menn og folket.

«Sagen er den, ser I, at den sterkeste mand i verden, det er han, som står mest alene», sier Dr. Stockmann. Men selv om han hadde rett, er Dr. Stockmanns sta og hovmodige personlighet også sterkt bidragende til at han får alle imot seg. Denne ambivalensen gjør ham like aktuell i dag som for 140 år siden. I det moderne og globale samfunnet er ikke tillit til kunnskap og forskning noe som kan tas for gitt. Samtidig er den frie og uavhengige forskningen under stadig press, nye offentligheter utfordrer den etablerte offentlige samtalen, og konkurransen om sannheten tar nye former. Fins det blindsoner vi ikke ser, og kan det tenkes at dagens Dr. Stockmann'er er noen helt andre enn vi tror?

Stockmanddagene er en hyllest til uredd kunnskap og et saklig, offentlig ordskifte. Men også til ydmykheten og vissheten om at selv den som har rett, kan få feil. Eller ligger sannheten midt imellom?

Kontakt oss

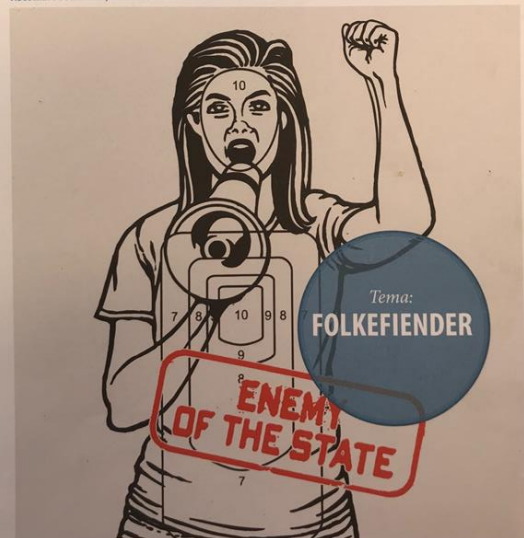
Kongens gate 2
7011 Trondheim
Tlf.: **94 78 6106**
E-post: post@litteraturhusetitronheim.no

LNU
LANDSLAGET FOR
NORSKUNDERVISNING

MED SKRIVING SOM FELLES AKTIVITET
LA OSS SNAKKE OM SKAM!
MILJØBEVISSTHET OG SPRÅKBEVISSTHET

NORSKLÆREREN

TIDSSKRIFT FOR SPRÅK, LITTERATUR OG DIDAKTIKK - NR. 3 2016

«Men det er *det*, at mobben og massen vover at gå mig ind på livet, som om de var mine ligemænd, – det er *det*, som jeg ikke kan fordøje for min død!»

(HIS, s. 691)

Henrik Olrik: *Henrik Ibsen* (1879)

"Hvad «Folkefienden» angår, tror jeg nok vi skulde blive nogenlunde enige når vi blot fik tale derom. De har naturligvis ret når De siger at vi alle må virke for udbredelsen af vore meninger. Men **jeg fastholder at en åndelig forpostfægter aldrig kan samle et flertal omkring sig. Om ti år står måske flertallet på det standpunkt, hvor dr: Stockmann stod under folkemødet.** Men i disse ti år er jo doktoren ikke bleven stående stille; han står fremdeles mindst ti år længere fremskudt end flertallet; **flertallet, massen, mængden indhenter ham aldrig; han kan aldrig få flertallet omkring sig.** For mit eget personlige vedkommende fornemmer jeg i al fald en sådan uophørlig fremadskriden. **Hvor jeg stod, da jeg skrev mine forskellige bøger, der står nu en temmelig kompakt mængde; men jeg selv er ikke der længer; jeg er andetsteds henne, længere fremme, som jeg håber. —**"

(Brev til Georg Brandes 12. juni 1883)

sammenheng.

Hvad "Folkefienden" angår, tror jeg nok vi skulde blive nogenlunde enige når vi blot fik tale derom. De har naturligvis ret når De siger at vi alle må virke for udbredelsen af vore meninger. Men jeg fastholder at en åndelig forpostfægter aldrig kan samle et flertal omkring sig. Om ti år står måske flertallet på det standpunkt, hvor dr: Stockmann stod under folkemødet. Men i disse ti år er jo doktoren ikke bleven stående stille; han står fremdeles mindst ti år længere fremskudt end flertallet; flertallet, massen, mængden indhenter ham aldrig; han kan aldrig få flertallet omkring sig. For mit eget personlige vedkommende fornemmer jeg i al fald en sådan uophørlig fremadskriden. Hvor jeg stod, da jeg skrev mine forskellige bøger, der står nu en temmelig kompakt mængde; men jeg selv er ikke der længer; jeg er andetsteds henne, længere fremme, som jeg håber. —

Jeg går i denne tid og hører —

ling er noe som skjer hele tiden, og er ikke vanskelig eller problematisk i seg selv.

Klimaomstilling skiller seg på noen måter fra tidligere omstillinger. Klimaomstillingen kjennetegnes ved at løsningene som må komme på plass er relativt godt kjent, men de må komme på kort tid og på tvers av sektorer, og de må i stor grad drives frem av overordnede politiske mål i samspill med teknologisk og samfunnsmessig endring. Det vil være behov for nye løsninger for å kunne gjennomføre en rask og gjennomgripende omstilling. Det må finnes gode alternativer til utslippintensiv atferd. Det er behov for godt samarbeid og vilje og evne til endring både i offentlig og privat sektor. Dette stiller krav til koordinering og lederskap.

Klimaomstilling er ikke en ren teknisk eller økonomisk øvelse, men en samfunnsprosess. Det er viktig å utvikle nye tekniske løsninger, men vel så viktig å ta dem i bruk og bli vant til dem. Innovasjon må være tilpasset den sosiale organiseringen i samfunnet og hvordan vi lever livene våre. På en del områder vil det også være nødvendig å endre kultur og normer. Omstillingen må forstås som en mangfoldig prosess, og det er behov for mange typer kunnskap, ulike faglige perspektiver og bred deltakelse for å finne de beste løsningene.

Det er krevende å skape oppslutning om store samfunnsendringer. Å endre det bestående møter som regel motkrefter. Ved endringer vil det ofte være noen som kommer dårligere ut, i hvert fall i første omgang, mens fordelene ved endringene først blir synlige over tid. Det er derfor viktig å sy sammen pakker av virkemidler som ivaretar ulike interesser og behov.

Politisk lederskap er avgjørende for å lykkes med en omstilling til et lavutslippssamfunn. Lederskap innebærer å gå foran og tenke langsiktig. Demokratisk oppslutning er grunnlaget som politisk lederskap må hvile på. Omstilling betyr at det må gjennomføres endringer som først kan være kontroversielle, men som etter hvert blir akseptert og støttet av et flertall i befolkningen. Norge har mange historiske eksempler på hvordan politisk lederskap har bidratt til store endringer i samfunnet, for eksempel innenfor likestilling, LHBT-rettigheter, biltrafikk i by, røykeloven, barnehage-sektoren og mange andre. Røykeloven blir ofte brukt som eksempel på en lovendring som endret normer i samfunnet og skapte oppslutning om politikken etter at politikerne våget å ta det første steget. Hvis politikken går for langt foran kan det føre til tilbakeslag, men hvis politikken ikke leder an skjer det lite. Det må gis tydelige og troverdige signaler om at omstillingen til et lavutslippssamfunn er førende for politiske beslutninger.

Politisk lederskap fungerer ikke i et vakuum. Sosial endring skjer når mange krefter i samfunnet trekker i samme retning. Folkelige bevegelser og innsats fra næringslivet er sentralt. Men også her er det behov for lederskap. Ledere i næringslivet, fagbevegelsen og sivilsamfunnet må vise vei til et lavutslippssamfunn.

Å vise lederskap er derfor et grunnleggende veivalg for omstillingen. Dette gjelder politiske ledere, men også ledere i næringslivet, sivil samfunn og gjennom pressens innvirkning på det offentlige ordskiftet. Uten lederskap blir omstillingen av samfunnet redusert til avgrensede forsøk og enkeltinitiativer.

13.3 Tempo og tid for en omstilling som haster

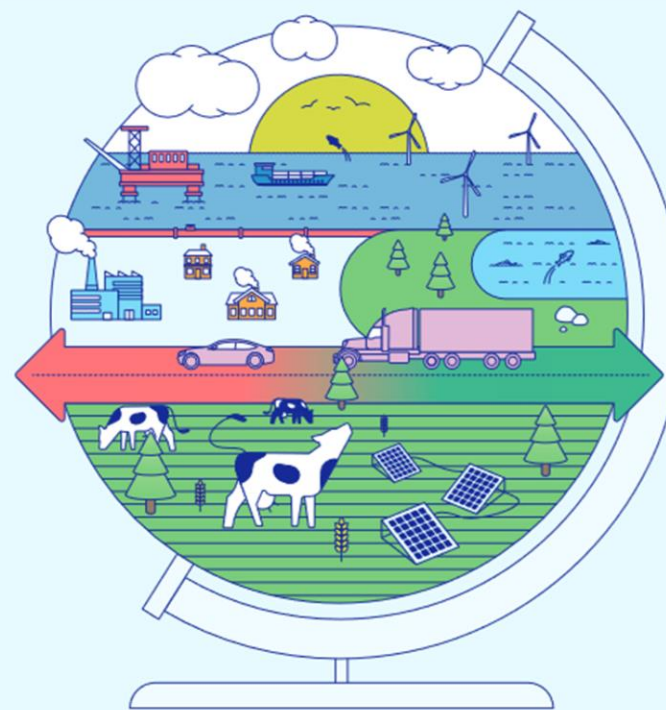
Det haster å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. Det haster å redusere utslippene – og det haster å iverksette politikk for de utslippene som det tar tid å redusere. Forventningene om når politikken skal gi effekt i form av omstilling og av reduserte utslipp må være tydelige. Også fremdrift i beslutningsprosessene må være tydelig. Samtidig som beslutningsprosessene må være inkluderende og åpne, må man ikke tillate trenering og at motvilje til endring vinner frem.

Hittil har politikken i liten grad lagt vekt på å omstille det norske samfunnet til et lavutslippssamfunn. Tiltakene for å redusere utslipp har vært rettet mot enkeltutslipp og teknologitvilling mer enn en omstilling av hele samfunnet. Politikken har vært preget av sektortilnærming. I tillegg har klimapolitikken lent seg på kjøp av kvoter fra andre land. Denne tilnærmingen er ikke er tilstrekkelig for å bli et lavutslippssamfunn.

Et grunnleggende veivalg i klimapolitikken er hvorvidt man skal utsette store utslippsreduksjoner i Norge og på kort sikt basere seg på kjøp av kvoter for å avvente nye fremtidige teknologier for å oppfylle klimamålene. Det kan være fordeler med å vente med omstillingen i Norge til senere, fordi lavutslippsteknologien vil være mer moden og rimeligere fordi andre land har tatt kostnaden med å utvikle den. Dette kan bety lavere direkte kostnader nå og mindre ressurser nødvendig for prøving og feiling for den enkelte bedrift eller aktør i Norge som skal ta i bruk teknologien. Å starte med utslippsskutt nå kan innebære at kostnadene blir høyere på kort sikt. Likevel kan de samlede kostnadene over tid bli lavere (Vogt-Schilb et al., 2018). Det er heller ikke gitt at det i fremtiden vil finnes kvoter tilgjengelig i tilstrekke-

Omstilling til lavutslipp

Veivalg for klimapolitikken mot 2050

FRU STOCKMANN

Det vilde dog være altfor skammeligt! Men hvorfor står de da således imod dig, alle mand?

DOKTOR STOCKMANN *arrig*

Jo, det skal jeg sige dig. Det er fordi at her i byen er alle mand kærringer – ligesom du; alle tænker de bare på familien og ikke på samfundet.

(HIS, s. 649)

EMILY FOREVER

NOMINERT TIL KRITIKERPRISEN,
UNGDOMMENS KRITIKERPRIS
OG BOKHANDLERPRISEN

Maria Navarro
Skaranger

Roman

**Forlaget
Oktober**

Vinter og mørkt nesten hele dagen, om morgenen helt til klokka ti. Emily (Em? Eller Emma, kanskje?) våkner med lyset, det er seint til å være henne.

Se på henne, liggende med en pute mellom beina og den ene hånda på magen, øynene ser mot vinduet, de ser ut av vinduet, det er grått ute i dag. Emily, for et trist navn å ha, så regntunge: at en gammel tante ville strøket henne over håret og sagt, men lille barn, er du her i leiligheten helt aleine. Nå må du reise deg opp, Emily, ville tanta sagt, og da reiser hun seg, det lukter et eller annet av sengetøyet, som ikke bare er henne, og hun skrur seg ut av senga på grunn av magen, seint, seint, kroppen er nesten som en murstein nå, hun føler seg firkanta, bred over hele ryggen, tjukk, vann i anklene, ansiktet er for flatt og for rundt.

Hun ser seg i speilet, og der er faren i nesa, huden, bred- den på håndleddene, mora er i håret. Emily vil ikke tenke på det, hun tar på seg genser og bukse.

Og så er det denne kjøpesentervenninna, hun heter Alexa, for nå har hun fått et navn, de har drukket kaffe på kjøpesenteret, og hun vil at Em og Liam skal komme på besøk. Em bruker mye tid på å tenke på Alexa, hun kan, når Liam sover oppå henne, forsvinne inn i lange avspillinger av det Alexa gjør, fordi Alexa gjør alt på en veldig grasiøs måte som, hvis det er lov å si, tiltrekker henne. Hvordan hun, når hun skal sette seg ned på en stol, henger jakka si pent over stolryggen istedenfor å slenge jakka i fanget eller i vogna, eller hvordan munnen hennes alltid, etter at hun har snakket, faller tilbake til en naturlig duckface. Alexa sendte en melding og lurte på om de ikke ville komme på fredag, da var det mandag, og hun sendte en ekstra melding på torsdag for å bekrefte avtalen på fredag. Em kjente at hjertet banka. Nå er de på bussen, nå sover Liam, Em sitter på det lille setet som kan trekkes ut ved vognplassen. Hun hører på musikk. Sola skinner gjennom bussvinduet og blender henne helt. Hun har ikke bare ordnet brynene, men øyevippene sine også, fordi hun tenkte på Alexa, fordi hun vil at Alexa skal kommentere det, og Alexa

«Moral education is not simply a matter of acquiring new moral precepts. Moral education also involves coming to understand how to apply those precepts to situations.» (s. 229)

(Carroll, N. 199. «Moderate Moralism». *The British journal of aesthetics* 36(3), s. 229)

«This, of course, requires practice, and narrative artworks provide opportunities to develop, to deepen and to enlarge the moral understanding through practice.»

(s. 230)

«Democracy itself requires a continuous interrogation of the possible meanings of democratic citizenship, and citizenship education should be one site where such an interrogation takes place.»

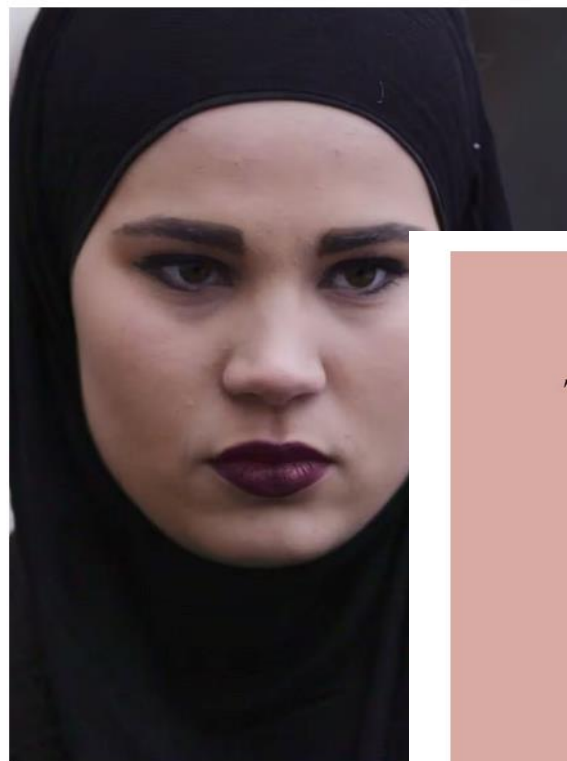
(Biesta, G. og R. Lawy. 2006. «From teaching citizenship to learning democracy: overcoming individualism in research, policy and practice». *Cambridge Journal of Education* 36(1), s. 76.)

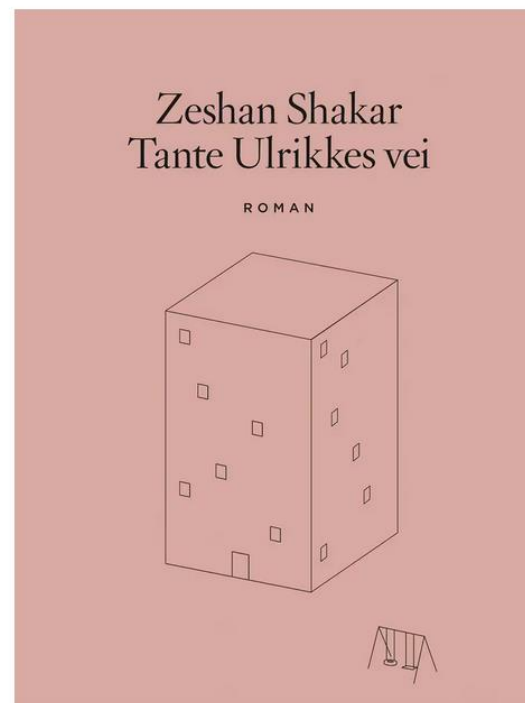
Utgivelsen av Iram Haqs selvbiografiske film «Hva vil folk si?».

«De skamløse jentene» kastet seg ut i samfunnsdebatten og ga ut boka «Skamløs».

Og Iman Meskini spilte Sana, en av hovedrollene i NRKs suksess-serie «Skam».

Det samme året satt også hele Norge og leste den samme boka samtidig.

Zeshan Shakars oppvekstroman «Tante Ulrikkes vei», om to unge gutter med minoritetsbakgrunn som vokser opp i blokkene på Stovner på 2000-tallet.

Hamza fikk alltid ros av lærerne i norsktime. Som tenåring skrev han raptekster og lekte seg litt med dikt. Først i voksen alder skjønte han at skrive var talentet hans. Og at det var noe han kunne prøve å leve av.

Inspirert av Koranen, rap og Mortensrud. Hamza er en del av en ny norsk litteraturbølge

Hamza (26) vokste opp i et hjem uten bøker. Nå er han snart klar med debutromanen om en kriminell guttegjeng på Oslos østkant.

PUBLISERT 2. APR. 2023 KL. 20:13

Ragnhild Aarø Njie
Journalist

Bård Nafstad
Fotograf

<https://www.nrk.no/osloogviken/xl/hamza-er-en-del-av-den-nye-bolgen-i-norsk-litteratur-1.16155333>

UNIVERSITETET
I OSLO

Forfatterdrømmen begynte først å vokse frem da han leste «Tante Ulrikkes vei».

For guttene i boka kunne minne om ham og vennene hans. Det gjorde på en måte Zeshan Shakar også.

– Jeg tror det er litt sånn at man åpner øynene og tenker «Hei, det går faktisk». Zeshans prosjekter har vist meg at folk bryr seg om disse historiene. Han har også hjulpet meg personlig.

Hamza er overbevist om at bokavtalen hadde vært langt utenfor rekkevidde, hvis ikke Shakar, med Gyldendal i ryggen, hadde gitt ut «Tante Ulrikkes vei» først.

– Zeshan har åpna døra for meg. Jeg tror man måtte ha Zeshan Shakar først, som har gjort det bra. For at flere skal bli sett. Og for å vise at det kan selge.

Jeg er oppvokst i blokka og oppdratt av blokka

Hvor selv barn har historier du får sjokk av

Betongblomst

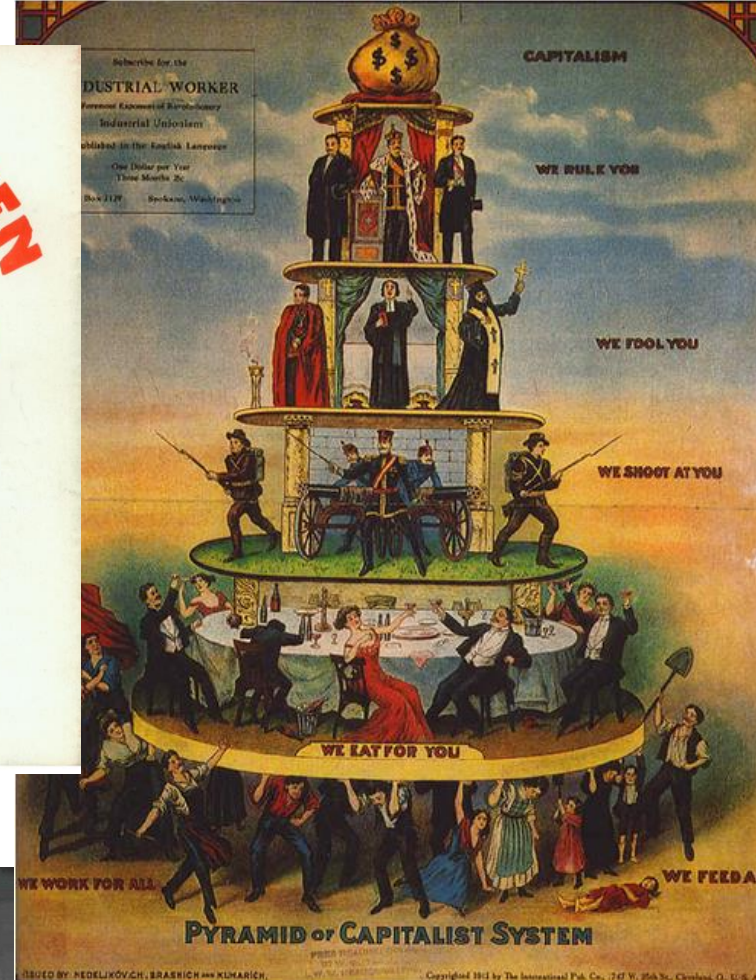
BLANKT AVSLAG FRA NORDLI:

Nå sulte streiker samene

Klokka 12 tirsdag startet den samiske aksjonsgruppa utafor Storgat sin sultestreik. Først flere er etter at svarfristen hadde gått ut, fikk samene et svar fra sminister Odvar Nordli. Og

det var et blankt avslag. ringa vil ikke stoppe a arbeidet i Alta. Sultestreik setter. Nå oppfordrer de til mulig må gi dem praktisk i SE SIDE 2, 3 og M

BLACK LIVES MATTER

Til leie
Møblert hybel til leie for dame
i sentrum.
Bm «587 Ikke nordlending»

«Om 100 år vil det vi kjenner som den norske identiteten bestå, men vi må erkjenne at den ikke vil være for alle. Så, hva skal binde oss sammen? Det vil være samfunnskontrakten. Å ta en utdannelse, snakke språket, jobbe, betale skatt og å følge norske lover.»

Norsk nok for de svina?

NORSK? Jeg har hatt klippekort på hva som kjennetegner den norske identiteten. Samtidig har jeg ikke lenger behovet for å bli oppfattet som norsk. Foto: Privat

Av [Ahmed Fawad Ashraf](#), debattredaktør, *Avisa Oslo* og *Oslodebatten*

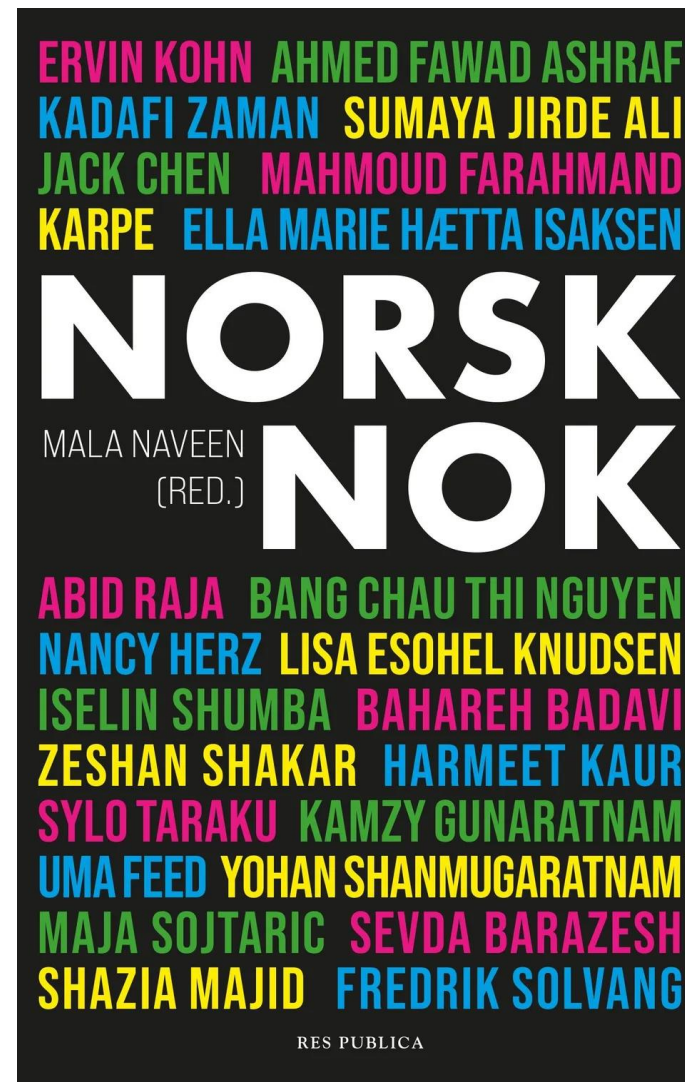
Publisert: 11.01.22 15:50

Del

Artikkelen er over 1 år gammel

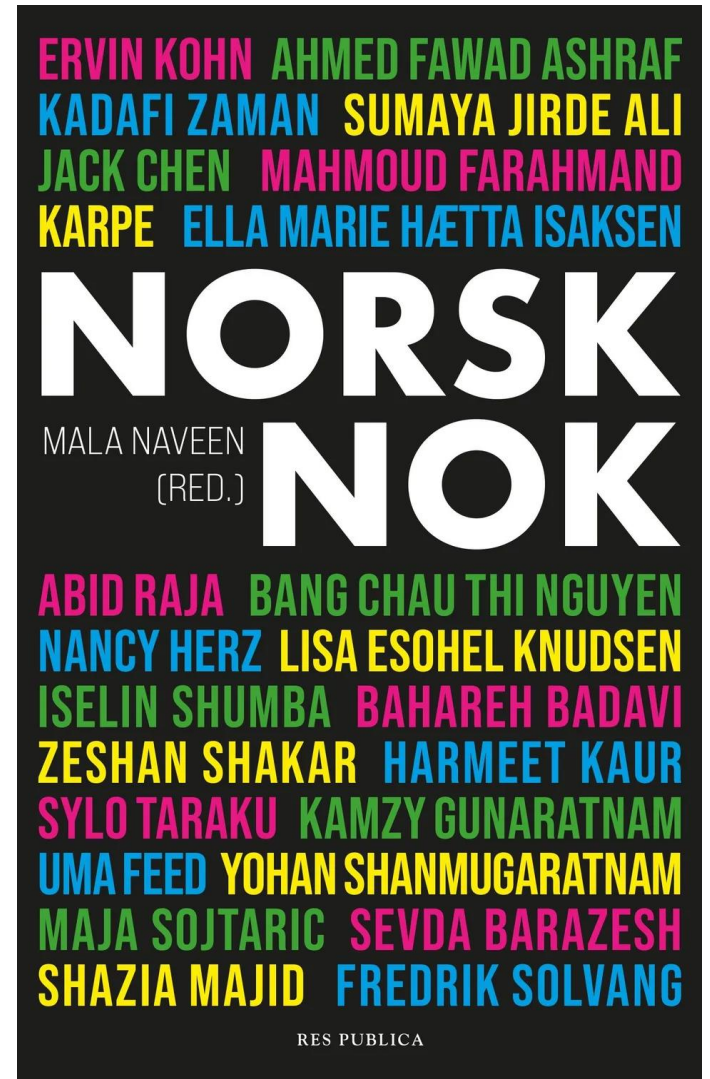
Lenge har jeg lett etter oppskriften på hva som gjør meg norsk nok. Å avslutte jakten har vært dypt befriende.

«Om 100 år vil det vi kjenner som den norske identiteten bestå, men vi må erkjenne at den ikke vil være for alle. Så, hva skal binde oss sammen? Det vil være samfunnskontrakten. Å ta en utdannelse, snakke språket, jobbe, betale skatt og å følge norske lover.»

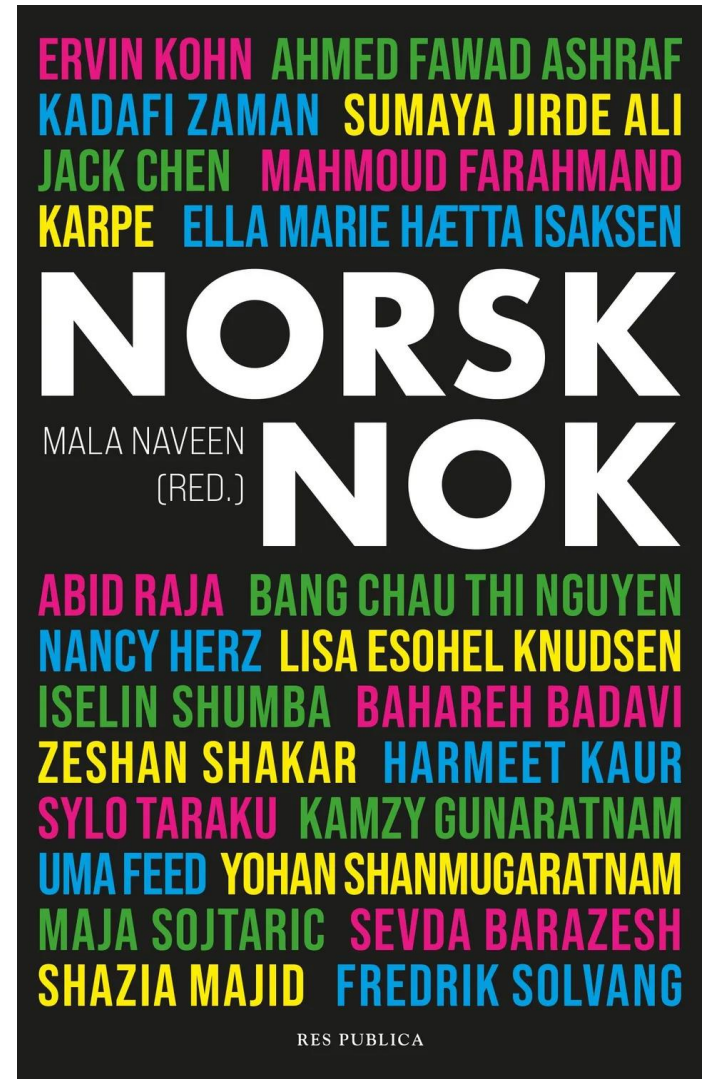
«[N]år Ashraf spør ‘hvilke kriterier er det som ‘sertifiserer’ deg som norsk’, vil jeg svare at det er ingen sertifisering. Det er en opplevelse av fellesskap som jeg har inni meg, og som jeg velger å identifisere meg med.»

(Raja: «Stolt av å være norsk», VG 15. feb. 2022)

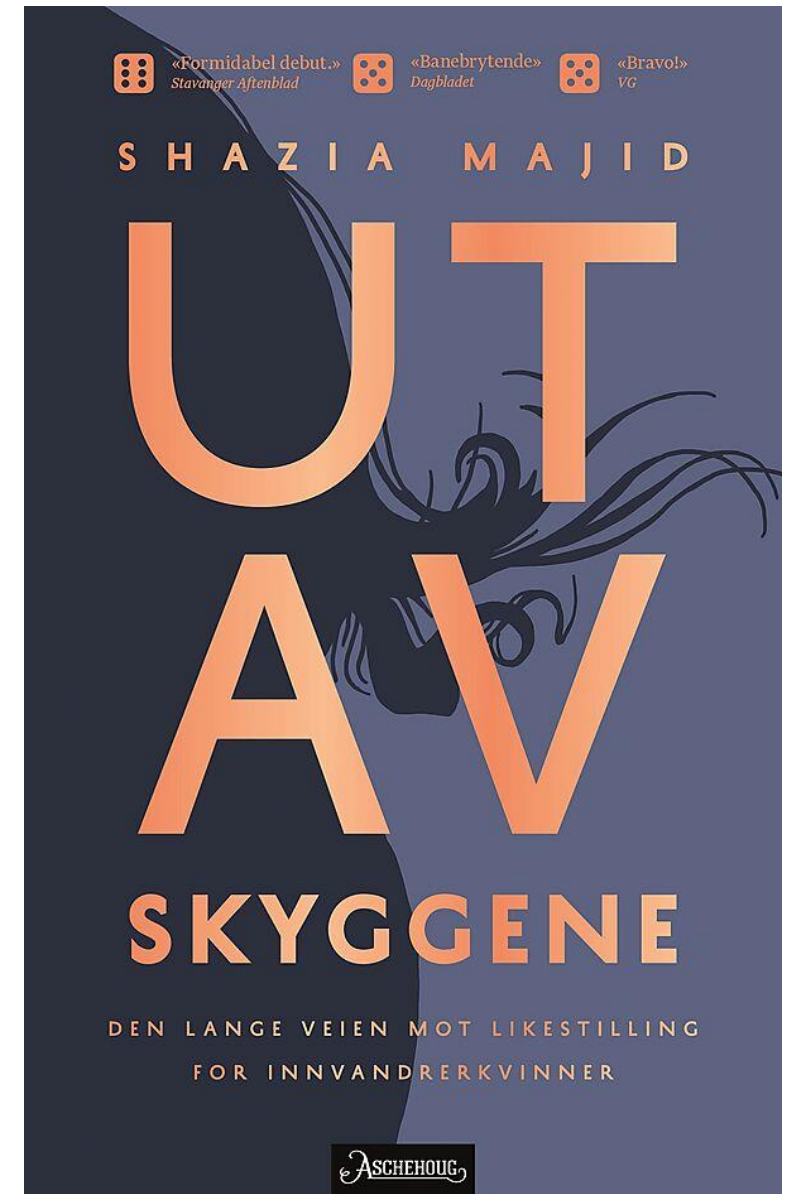
«[N]år Ashraf spør ‘hvilke kriterier er det som ‘sertifiserer’ deg som norsk’, vil jeg svare at det er ingen sertifisering. Det er en **opplevelse av fellesskap** som jeg har inni meg, og som jeg velger å identifisere meg med.»

(Raja: «Stolt av å være norsk», VG 15. feb. 2022)

«En skole som ikke klarer å skape **tilhørighet og felles opplevelse** av hva det vil si å være norsk, skaper mer segregering. Ikke bare fysisk, men kulturell segregering.»

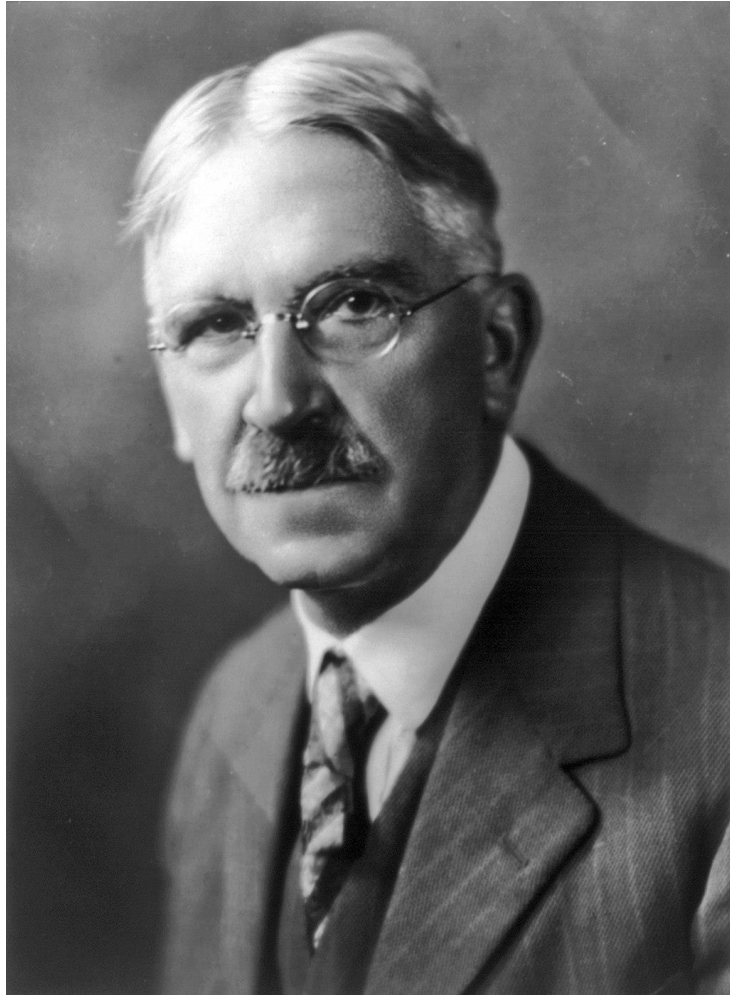
(s. 182)

«Citizenship is [...] a practice of identification, more specifically a practice of identification with public issues, that is, with issues that are of common concern.»

«Our concern here is [...] with the idea that the alleged crisis in democracy can be adequately addressed by (re)educating individuals, by making them 'ready' for democratic citizenship through education.»

(Biesta, G. og R. Lawy. 2006. «From teaching citizenship to learning democracy: overcoming individualism in research, policy and practice». *Cambridge Journal of Education* 36(1), s. 71.)

«we have had the habit of thinking of democracy as a kind of political mechanism that will work as long as citizens were reasonably faithful in performing political duties.»

(Dewey, J. 2021. *America's Public Philosopher: Essays on Social Justice, Economics, Education, and the Future of Democracy*, redigert av E.T. Weber, s. 62)

«we can escape from this external way of thinking only as we realize in thought and act that democracy is a personal way of individual life; that it signifies the possession and continual use of certain attitudes, forming personal character and determining desire and purpose in all the relations of life.» (s. 62)

«To take as far as possible every conflict which arises – and they are bound to arise – out of the atmosphere and medium of force, of violence as a means of settlement into that of discussion and of intelligence is to treat those who disagree – even profoundly – with us as those from whom we may learn, and in so far, as friends.» (s. 64)